

Posudek diplomové práce na téma "Evropský standard ochrany lidských práv a základních svobod ve vztahu k zákazu mučení" předložené Lyudmilou Izmailovou

Práce v celkovém rozsahu 76 stran byla odevzdána 13. 3. 2012.

- I. Práce je aktuální především s ohledem na obsahový rozvoj zákazu mučení, který primárně zabezpečují relevantní mezinárodní úmluvy a judikáty Evropského soudu pro lidská práva, jakož i dalších kontrolních mezinárodních mechanismů. Zejména na tuto skutečnost klade autorka v práci důraz.
- II. Téma práce bylo náročné na zpracování především s ohledem na aktuálnost a význam, který má zákaz mučení v normativně lidských práv. Autorka se s univerzalitou zákazu mučení vyrovnala především výčtem a stručným výkladem příslušných mezinárodněprávních úmluv lidských práv i těch, které se speciálně vztahují k zákazu mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a trestání a jsou univerzálně platné nebo se uplatňují v rámci regionálních lidsko-právních systémů. Autorka se v úvodních částech práce vyrovnává jak se základními pojmy, tak i, a to především, s genezí mezinárodněprávní úpravy zákazu mučení (kapitola I. a II.). Kromě smluvní úpravy zmiňuje autorka i obyčejový charakter tohoto zákazu, nicméně kromě konstatování obyčejové povahy a kogentní efektivity zákazu mučení nezkoumá hlouběji důvody závaznosti tohoto zákazu v jeho obyčejové podobě. Z tohoto důvodu by mohla k ústní obhajobě otevřít problém vztahu mezi smluvní úpravou a obyčejovým charakterem zákazu mučení, zejména pak objasnit, zda dle jejího názoru zákaz mučení ve smluvním vyjádření představuje kodifikaci obyčejově ustáleného pravidla, anebo zda naopak ze zákazu mučení smluvně zakotveného v řadě mezinárodních úmluv lze vyvozovat jeho obyčejovou povahu.

V práci je uplatněna jak historicko-logická metoda, tak i předmětný přístup ke zpracování zadané problematiky (což se týká zejména kapitoly III.). K přednostem práce náleží její opření o judikáty.

- III. Autorka si za cíl práce zvolila prozkoumání evropského standardu lidských práv se zaměřením na zákaz mučení (str. 4). V konkrétnosti se zaměřila zejména na prozkoumání současného obsahu pojmu zákazu mučení, tak jak vyplývá z evropského standardu, který nemůže být nižší než standard univerzální (str. 4). Cílem práce bylo též propojení univerzální a regionální úpravy zákazu mučení. V tomto ohledu se však autorka převážně spokojila s popisem příslušných úmluv a relevantních ustanovení jakož i kontrolních mechanismů a to na úkor hlubší analýzy dané látky. Nicméně je třeba ocenit, že autorka samostatně zpracovala

poměrně rozsáhlou materií a poskytla ucelený pohled na jedno z klíčových nederogovatelných lidských práv.

Práce je rozvržena do tří samostatných kapitol, které zahrnují genezi zákazu mučení, jeho smluvní vyjádření v univerzálních i regionálních instrumentech. Zahrnut je i popis příslušných kontrolních mechanismů. Otázkou je, nakolik příslušné kontrolní mechanismy vyžadují od států podrobné informace o efektivním naplnění závazku zákazu mučení. V ústní obhajobě by mohla autorka uvést, zda i u evropského systému ochrany jednotlivce před mučením existují a efektivně působí kromě soudu i jiné mechanismy a způsoby jak zákaz mučení posílit.

Elaborát je postaven jak na primárních pramenech, včetně judikátů, tak i na odborné literatuře. K ocenění je však především využití judikátů a to nejen těch, které jsou předmětem velice časté citace, ale i nových rozhodnutí ESLP evidentně prohlubujících obsah zákazu mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Zejména v této souvislosti je na druhé straně ke škodě věci, že autorka nové judikáty pouze představuje a to bez toho, že by jejich rozboru a významu pro následnou praxi státu věnovala speciální pozornost. Rovněž se jí ne zcela podařilo objasnit a ukázat vazbu mezi univerzálním systémem ochrany lidských práv, včetně zákazu mučení, a jeho regionálním protějškem. Otázkou k zodpovězení je, zda lze doložit, že regionální standard zákazu mučení je vyšší než standard univerzální.

Práce je vybavena kvalifikovaným poznámkovým aparátem a dostačujícím seznamem literatury. Je napsaná odborným jazykem na požadované stylistické úrovni.

- IV. K určitým výhradám k elaborátu patří jeho značná popisnost na úkor analýzy, kterou autorkou zvolené téma nesporně vyžadovalo. Tento nedostatek se odráží i v závěru práce.
- V. Otázky k zodpovězení jsou uvedeny v textu posudku.
- VI. Předloženou diplomovou práci L. Izmailové doporučuji k obhajobě.
- VII. S výhradou obhajoby ji hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze dne 16. 4. 2012

.....
Doc. Dr. Stanislava Hýbnerová, CSc.
Vedoucí diplomové práce